

Nový úkol Jiřího Langa

Dvě verze bleskové výměny šéfa Národního bezpečnostního úřadu

JAROSLAV SPURNÝ

Bývalý dlouholetý šéf BIS Jiří Lang se vrací do tuzemské zpravodajské komunity. Celkem překvapivě byl vládou i poslaneckým výborem pro bezpečnost schválen do funkce ředitele Národního bezpečnostního úřadu (NBÚ). Důvod nečekané a bleskové změny (kterou poslanec Bohuslav Chalupa /ANO/ přirovnává k nedávné překotné a neprůhledné policejní reformě) je vykládán ve dvou verzích. Oficiální i neoficiální. A přináší znepokojivou otázku: nebyla jmenováním Langa do pozice šéfa NBÚ porušena hranice, daná servisním postavením BIS vůči výkonnými pravomocemi vybavenému NBÚ?

Až na Hrad

Oficiální verze je jednoduchá. „Jiří Lang je zkušený muž, který bude zárukou pro práci NBÚ,“ říká premiér Bohuslav Sobotka. Ke změně došlo nyní a rychle proto, že se rychle mění bezpečnostní tvář světa a dosavadní šéf NBÚ Dušan Navrátil bude budovat nový čtyřsetčlenný tým, který se má věnovat kybernetické bezpečnosti. Má to logiku, zárodky týmu vznikly už před třemi lety právě na NBÚ. „Cítím, že to je moje dítě, a je mojí povinností a srdeční záležitostí dovést ho k úspěšnosti,“ říká Dušan Navrátil, který vedl NBÚ deset let.

Posila, nebo riziko? (Jiří Lang)

Až na Bohuslava Chalupu nevidí v bleskové změně problém ani poslanci, kteří ve čtvrtek Langovo jmenování posvětili. „O změně jsem se dozvěděla až z médií, to je od vlády neférové. Ale panu Langovi věřím a nevidím ve jmenování žádný problém,“ shrnuje postoj bezpečnostního výboru jeho členka Jana Černochová.

Zpravodajská komunita si není tak jistá. Neoficiální výhrady, ozývající se

z tajných služeb, shrnul Karel Randák, bývalý šéf rozvědky. „NBÚ a BIS by měly stát kvůli bezpečnosti občanů v jisté opozici, měly by se kontrolovat. Současný šéf BIS Michal Koudelka a Jiří Lang jsou si velmi blízcí a pro bezpečnostní prověrky to může být riziko,“ dodává.

NBÚ uděluje ročně průměrně pět tisíc prověrek státním úředníkům, politikům, lidem z tajných služeb a policie,

INZERCE

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA

2017

KAŽDÁ KORUNA POMAHA

Charita
Česká republika

Tříkrálový koncert v neděli 8. ledna 2017 od 18 hodin odvysílá v přímém přenosu ČT1.

DMS KOLEDA na číslo **87 777**

Cena jedné DMS je 30 Kč, Charita ČR z každé DMS obdrží 28,50 Kč

Sbírku můžete podpořit příspěvkem do kasiček koledníků či zasláním daru na účet **66008822/0800, VS 777.**

www.trikralovasbirka.cz

V Holešovicích přistál Gulliver

Jan H. Vitvar

ale také firmám, které obchodují s citlivými komoditami (třeba zbraně), kontroluje bezpečnost elektronických sítí na státních úřadech. K tomuto všemu má pravomoce nechat nasadit odposlech, kontrolovat účty a desítky dalších kompetencí. Přes padesát procent odposlechů či pátrání, jež vede BIS, probíhá na základě požadavků NBÚ. Pro BIS je tedy NBÚ důležitý zdroj kompetencí, a proto by měly být obě organizace od sebe dost odstíněny. V postavě Jiřího Langa jsou naopak propojeny. „To není v pořádku,“ upozorňuje Randák. „Riziko je tu vždy, ale Jiří Lang je zkušený muž a poslanci se shodli, že je možné mu věřit,“ tvrdí třeba František Vácha (TOP 09), poslanec z kontrolní komise NBÚ. Langovo jméno je zárukou pro všechny námi oslovené poslance, a to dokonce i pro Chalupu, kterému vadilo hlavně to, jak rychle a „tajně“ byla změna provedena.

Zde končí oficiální verze. Neoficiální vychází z několika zdrojů a zmiňovala se o ní i média. Asi nejslavnější neudělení bezpečnostní prověrky v posledních letech se týká prezidentova kancléře Vratislava Mynáře. Podle informací Respektu zadal NBÚ prověrku Mynáře BIS. Z BIS přišly po čase dokumenty, podle nichž nebyly důvody Mynářovi prověrku neudělit. To ale odporovalo vlastnímu pátrání NBÚ a dokumentům, které měl Navrátilův úřad k dispozici.

Mynář nakonec prověrku nedostal a fakt, že to bylo navzdory postoji BIS (a fakt, že se tato informace dostala na Hrad), zřejmě zpečetil osud Dušana Navrátila. Jeho výměnu si údajně přál prezident Miloš Zeman a Jiří Lang měl o uvolněné místo velký zájem. Premiér Sobotka se údajně v dosud nejasném politickém obchodu se všemi dohodl. „Jiří Lang je na post nejlepší řešení a Dušan Navrátil bude mít volné ruce na výstavbu úřadu pro kybernetickou bezpečnost,“ odmítá zákulisní obchody premiér. ●

Při jeho otevření padala hodně vzletná slova. Že představitost je nebezpečná, protože odhaluje pravdu. Že máme svět poslouchat ušima svého srdce. Nebo že bychom potřebovali snížit povrchovou rychlost našich životů. Jenže když se na jedno pódiu vedle sebe postaví Leoš Válka, Martin Rajniš a Karel Janeček, nějaký ten patos je nutné čekat. Galerista, architekt a mecenáš, díky kterým se nad holešovickým Centrem současného umění DOX od minulé soboty vznáší Gulliver. Multifunkční objekt a socha v jednom, stavební dílo, jež v porevolučním Česku nemá obdoby (foto na str. 59).

Dvačtyřicet metrů dlouhá vzducholoď vyrobená ze dřeva a oceli se na střeše galerie stavěla od jara. Válka k tomu dlouho odmítal cokoli říct. Jasně bylo jen to, že podle klasického zeppelinovského tvaru půjde o maketu vzdušného korábu. Rovněž se dalo čekat, že podle použitých materiálů a rukopisu bude jejím autorem Rajniš, který obdobnou technikou postavil třeba poštovnu na Sněžce. A taky že o pokrytí pětadvacetimilionového rozpočtu se podělí Válka s Janečkem a dalšími spolumajiteli DOXu (Liborem Winklerem a Václavem Dejčmarem), protože tak to ve své instituci dělají vždycky.

Po vernisážové sobotě je jasné i pozadí celého projektu. Gulliverem si totiž Válka splnil další sen. Po vybudování největší soukromé síně v republice chtěl znovu dokázat, že přes podfinancování zdejší kultury tu lze dělat věci, na které je potřeba nejen spousty peněz, ale hlavně hodně odvahy. Přišlo mu, že chladnou architekturu DOXu (od Ivana Kroupy) je potřeba doplnit

něčím divokým, organičtějším, co návštěvníkům i kolemjdoucím vyrazí dech.

Po nekonečných konzultacích s Rajnišem došli ke vzducholoď. Dřevěnému doutníkovému sálu přepaženému podlahovou příčkou, která v něm umožňuje dělat pár desítek metrů nad zemí přednášky nebo literární čtení pro sto dvacet lidí.

Tomu druhému by se Válka chtěl v Gulliverovi věnovat především. Protože literatura podle něj propojuje svět podobně, jako spojuje vzducholoď přes dvůr protilehlá křídla DOXu. Symbolické ukotvení loď spuštěním kotvy z Gullivera mezi návštěvníky doprovodilo čtení básně Severního Ira a nobelisty Seamus Heanyho. A druhý den už v Gulliverovi četli ze svých textů ve Francii žijící Čech Patrik Ouredník a v USA usazená Íránka Azar Nafisi. Jiní by na Váلكově místě začínali

s místními autory. Ale jestli galerista se čtrnáctiletou zkušeností australské emigrace něco nesnáší, tak je to právě česká provinčnost.

Dá se čekat, že Gulliver se pro svou světáckou podobu rychle stane vyhledávanou atrakcí. A snad i místem pro „kritickou reflexi fungování dnešního světa“, jak si přejí jeho autoři. Praha má každopádně štěstí, že když už není schopná podobně věci sama iniciovat a případně i vyprodukovat, pořád se v ní najdou lidé, kteří to udělají za ni a ještě si to sami zaplatí. Úředníkům městské části lze nicméně poděkovat za to, že nedělali problémy s povolením. I když „nástavba stávajícího objektu“ na papíře stavebního úřadu není tak pěkně jako Gulliver. ☺

PRAHA MÁ
ŠTĚSTÍ: CO
NEZVLÁDNE,
UDĚLAJÍ ZA
NI JINÍ.

WWW.RESPEKT.CZ/AUDIO

WWW.RESPEKT.CZ/AUDIO